

Anonimizirana verzija

Prijevod

C-148/20 – 1

Predmet C-148/20

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

16. ožujka 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Amtsgericht Köln (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

20. siječnja 2020.

Tužiteljica:

AC

Tuženik:

Deutsche Lufthansa AG

[omissis]

Objavljeno dana 20.01.2020.

[omissis]

Amtsgericht Köln (Općinski sud u Kölnu)

Rješenje

u sporu

AC protiv društva Deutsche Lufthansa AG

Amtsgericht Köln (Općinski sud u Kölnu)

dana 28.10.2019.

[omissis]

riješio je:

I. Postupak se prekida.

II. Sudu Europske unije upućuje se sljedeće prethodno pitanje:

Je li Direktiva o PNR-u (Direktiva [EU] 2016/681 od 27.04.2016.) u pogledu sljedećih točaka sukladna člancima 7. i 8. Povelje o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja):

1.) Jesu li podaci iz PNR-a koji se prenose u skladu s tom direktivom, s obzirom na članke 7. i 8. Povelje, dovoljno precizni?

2.) Sadržava li ta direktiva, u pogledu područja njezine primjene i s obzirom na članke 7. i 8. Povelje, dovoljno stvarno razlikovanje prilikom prikupljanja i prijenosa podataka iz PNR-a s obzirom na vrstu letova [orig. str. 2.] i stanje prijetnje u određenoj zemlji kao i u pogledu usporedbe s bazama podataka i prethodno utvrđenim kriterijima (predlošcima)?

3.) Je li paušalno, bez razlikovanja određeno trajanje čuvanja svih podataka iz PNR-a sukladno člancima 7. i 8. Povelje?

4.) Predviđa li ta direktiva, s obzirom na članke 7. i 8. Povelje, dovoljnu postupovnu zaštitu putnika u pogledu uporabe pohranjenih podataka iz PNR-a?

5.) Uzimajući u obzir članke 7. i 8. Povelje, osigurava li se tom direktivom dovoljna razina zaštite europskih temeljnih prava od strane trećih zemalja pri prijenosu podataka iz PNR-a tijelima tih trećih zemalja?

Obrazloženje

I.

Predmet spora je tužba tužiteljice protiv tuženog zračnog prijevoznika kojom se zahtijeva propuštanje prijenosa njezinih podataka iz PNR-a u skladu s Fluggastdatengesetz[om] (Zakon o podacima putnika u zračnom prometu) (u daljnjem tekstu: FlugDaG) Saveznoj Republici Njemačkoj povodom leta prvotno rezerviranog za 05.03.2020. iz Münchena u Ankaru s povratnim letom za München 10.03.2020.

Dana 10.06.2017. u Njemačkoj je stupio na snagu Gesetz über die Verarbeitung von Fluggastdaten zur Umsetzung der Richtlinie EU 2016/681 (Zakon o obradi podataka o putnicima u zračnom prometu kojim se prenosi Direktiva EU

2016/681, u daljnjem tekstu: FlugDaG). Direktiva EU-a 2016/681 (u daljnjem tekstu: Direktiva o PNR-u) od 04.05.2016. odnosi se na uporabu podataka iz evidencije podataka o putnicima (tzv. PNR: Passenger Name Record) u svrhu sprečavanja, otkrivanja, istrage i kaznenog progona kaznenih djela terorizma i teških kaznenih djela. Ta direktiva uređuje prijenos podataka iz PNR-a o putnicima na letovima iz država članica Europske unije u treće zemlje i iz trećih zemalja u države članice kao i obradu tih **[orig. str. 3.]** podataka. Članak 2. sadržava derogatornu klauzulu kojom se nacionalnim zakonodavcima omogućava obuhvatiti i letove unutar EU-a. Predmetna direktiva obvezuje države članice u članku 4. na osnivanje odjela za informacije o putnicima (PIU) koji su nadležni za prikupljanje podataka iz PNR-a od zračnih prijevoznika, njihovu pohranu i obradu i prijenos nadležnim tijelima kao i za razmjenu podataka iz PNR-a i rezultata obrade tih podataka. Nadalje, prema članku 8. te direktive države članice moraju obvezati sve zračne prijevoznike da podatke iz PNR-a definirane u Prilogu I. metodom unošenja prenose u bazu podataka PIU-a države članice na čijem se državnom području nalazi polazište ili odredište leta. Osim toga, prema člancima 9. i 11. te direktive moguće je zahtijevati dostavu podataka iz PNR-a među PIU-ovima te pod određenim uvjetima i prijenos podataka iz PNR-a trećim zemljama. Člankom 12. predviđeno je čuvanje podataka u razdoblju od pet godina kao i depersonalizacija u smislu skrivanja određenih elemenata podataka koji bi mogli poslužiti za izravnu identifikaciju putnika nakon isteka razdoblja od šest mjeseci. Naposljetku, članak 6. te direktive uređuje kako PIU-ovi obrađuju podatke iz PNR-a, pri čemu se omogućava automatizirana usporedba podataka s bazama podataka i prethodno utvrđenim kriterijima, takozvanim predlošcima. Te su odredbe prenesene u nacionalno pravo FlugDaG-om. Tijelo određeno kao PIU je Bundeskriminalamt (Ured savezne kriminalističke policije), pri čemu Bundesverwaltungsamt (Savezni ured za upravu) djeluje kao izvršitelj obrade za PIU. Tuženik je prema zakonu obavezan prenijeti sve podatke iz PNR-a o putnicima na civilnim letovima koji započinju u Njemačkoj i slijeću u nekoj drugoj zemlji ili slijeću u Njemačkoj dolazeći iz neke druge zemlje.

Tužiteljica je zahtijevala od tuženika da njezine podatke koji se odnose na letove rezervirane za Ankaru i iz povratak iz Ankare ne prenese Bundeskriminalamtu (Uredu savezne kriminalističke policije). Tuženik taj zahtjev do sada nije ispunio.

Tužiteljica smatra da odredbe FlugDaG-a krše pravo Unije i da prijenos podataka, osim toga, krši njezino opće pravo osobnosti u obliku prava na informacijsko samoodređivanje. U ovom sporu tužiteljica od tuženika zahtijeva propuštanje. **[orig. str. 4.]**

Tuženik smatra da je tužba na propuštanje nedopuštena i da tužiteljica nema pravni interes. Osim toga smatra da je kriterij ocjenjivanja samo prijenos podataka koji on obavlja.

Savezna Republika Njemačka koju zastupa Bundeskriminalamt (Ured savezne kriminalističke policije) stupila je u parnicu na strani tuženika.

II.

Odluka o sporu ovisi o tome je li obveza tuženika da u skladu FlugDaG-om prenese tužiteljčine podatke iz PNR-a intervenijentu u potporu tuženika, Saveznoj Republici Njemačkoj, zakonita; naime, prema shvaćanju suda koji je uputio zahtjev, iz ugovora o zračnom prijevozu koji je sklopljen među strankama, a svakako analogijom iz članka 1004. stavka 1. druge rečenice BGB-a i članka 823. BGB-a, proizlazi obveza tuženika da propusti prijenos osobnih podataka ako nema dostatne zakonske osnove jer bi to predstavljalo povredu tužiteljčina općeg prava osobnosti u obliku prava na informacijsko samoodređivanje. Suprotno tomu, tužiteljica bi morala tolerirati taj prijenos podataka ako bi FlugDaG predstavljao dostatnu zakonsku osnovu. To pak zahtijeva da je temelj tog zakona, Direktiva EU 2016/681, u skladu s pravom Unije, a naročito Poveljom o temeljnim pravima i posebno člancima 7. i 8. Povelje. Ako se Direktivom povrjeđuje pravo Unije, onda je i prenošenje u nacionalno pravo putem FlugDaG-a nezakonito pa taj zakon u odnosu između stranaka ne može opravdati prijenos tužiteljčinih podataka iz PNR-a od strane tuženika intervenijentu.

III. [orig. str. 5.]

U pogledu usklađenosti Direktive o PNR-u s člancima 7. i 8. Povelje postoje dvojbe:

Članak 7. Povelje štiti privatni život. Članak 8. Povelje štiti osobne podatke. Osobni podaci koji se odnose na privatni život su zaštićeni. Direktiva o PNR-u obuhvaća takve podatke. Predviđeno je prikupljanje, čuvanje i obrada osobnih podataka iz PNR-a. Time ta direktiva zadire u područje članaka 7. i 8. Povelje.

Članak 8. stavak 2. Povelje omogućuje obradu osobnih podataka u utvrđene svrhe i na temelju suglasnosti osobe o kojoj je riječ ili kada postoji neka druga legitimna osnova utvrđena zakonom. Cilj koji služi javnom interesu osiguranje je javne sigurnosti. Taj cilj opravdava duboko zadiranje u opseg zaštite predviđene člancima 7. i 8. Povelje. Takvi se ciljevi ostvaruju Direktivom o PNR-u. Oni služe sprječavanju, otkrivanju, istrazi i kaznenom progonu kaznenih djela terorizma ili teških kaznenih djela. Zadiranja koje služe tim ciljevima moraju, međutim, biti proporcionalna. Ograničenja zaštite osobnih podataka treba predvidjeti u granicama onog što je strogo nužno. U tu je svrhu potrebno da Direktiva sadržava jasna i precizna pravila u pogledu dosega i primjene mjera koje su njome uređuju.

Iz navedenog proizlazi pet pitanja:

1.

4

Polazeći od opisanih zahtjeva koji se postavljaju u pogledu Direktive o PNR-u, podaci iz PNR-a koji se prikupljaju i prenose moraju biti jasno i precizno definirani jer inače nedostaje dovoljna konkretnost. U skladu s točkama 8. i 12. Priloga I. Direktivi o PNR-a, u relevantne podatke, među ostalim spadaju, podaci o programima vjernosti kao i opće primjedbe. Na što se točno misli kada je riječ o programima vjernosti, čini se nejasnim. U konačnici, to može obuhvaćati samo obavijest o sudjelovanju u **[orig. str. 6.]** programima nagrađivanja putnika koji često lete ili pak konkretne informacije o letovima i rezervacijama osobe koja u takvom nekom programu sudjeluje. U slučaju općih primjedbi potrebno je ispuniti prazno polje za unos teksta. Iz Direktive ne proizlazi što se točno u to polje može, odnosno mora upisati. Vrsta i opseg informacija koje se na tom mjestu prikupljaju nije do kraja definirano, a ograničavanje nije predviđeno. Time se postavlja pitanje postavljeno pod 1., je li Direktiva u pogledu podataka koji se prenose iz PNR-a dovoljno precizna ako se u obzir uzmu članci 7. i 8. Povelje.

2.

Nadalje, Direktiva mora prema opisanim zahtjevima u pogledu njezina područja primjene biti proporcionalna. U Direktivi se ne razlikuju vrste letova za koje se moraju prenijeti podaci iz PNR-a. Njome se obuhvaćaju svi međunarodni letovi, neovisno o zemlji polazišta ili odredišta ili o nekoj konkretnoj ili pak povećanoj prijetnji u nekoj zemlji. To se područje primjene putem derogatorne klauzule može proširiti i na područje unutar EU-a. Isto se tako ni u pogledu podataka ne čini nikakve razlike s obzirom na ciljeve koji se tom direktivom nastoje ostvariti, suzbijanje terorizma i teških kaznenih djela, poput primjerice u pogledu prijetnje ili sumnjivosti evidentiranih osoba. Postoje dvojbe je li to još uvijek u skladu sa zahtjevom da pohrana podataka mora udovoljavati objektivnim kriterijima koji objašnjavaju povezanost pohranjenih osobnih podataka i ciljeva koji se nastoje ostvariti.

Navedeno pitanje proporcionalnosti nastavlja se u sljedećem pitanju koje se odnosi na pitanje mjere u kojoj postoje dovoljna postupovna, odnosno materijalnoppravna pravila za daljnju uporabu podataka iz PNR-a. Člankom 6. stavkom 3. Direktive predviđena je usporedba prenesenih podataka iz PNR-a s postojećim bazama podataka i prethodno utvrđenim kriterijima (predlošcima) bez potrebe postojanja posebnog razloga. Pod kojim se zakonskim uvjetima ta usporedba mora provesti, nije detaljnije uređeno. U okviru proporcionalnosti ovdje je potrebno uzeti u obzir i odnos cilja i sredstva. Cilj je detaljnije objašnjen u Prilogu II. Direktivi. No, obrada podataka za sve je navedene ciljeve predviđena u jednakoj mjeri, a da se pritom ne **[orig. str. 7.]** razlikuje u kojoj mjeri usporedba podataka uistinu pridonosi otkrivanju ili sprječavanju pojedinih kaznenih djela koji se nalaze na tom popisu.

Stoga se postavlja pitanje postavljeno pod 2., sadržava li Direktiva u pogledu njezina područja primjene, uzimajući u obzir članke 7. i 8. Povelje, dovoljno

stvarno razlikovanje prilikom prikupljanja i prijenosa podataka iz PNR-a s obzirom na vrstu letova i prijetnju u određenoj zemlji kao i u pogledu usporedbe s bazama podataka i prethodno utvrđenim kriterijima (predlošcima).

3.

Prema prethodno navedenom, zadiranje u opseg zaštite osobnih podataka mora se ograničiti na ono što je strogo nužno. U skladu s člankom 12. Direktive o PNR-u, podaci iz PNR-a čuvaju se pet godina od njihova prijenosa, pri čemu se nakon šest mjeseci provodi depersonalizacija podataka koja se pod daljnjim uvjetima može poništiti. Nema nikakvog razlikovanja u pogledu indicija koje se odnose na konkretnu osobu u smislu predstavlja li ona prijetnju ili ne. Naročito se pohranjuju i podaci iz PNR-a o osobama koje nisu sumnjive i već su otputovale, a da pritom nije razvidna povezanost s ciljevima koji se nastoje postići Direktivom. Stoga se postavlja pitanje, je li trajanje čuvanja podataka ograničeno na ono što je strogo nužno. Iz toga slijedi pitanje postavljeno pod 3., je li paušalno, bez razlikovanja određeno trajanje čuvanja svih podataka iz PNR-a, u skladu s člancima 7. i 8. Povelje.

4.

Zadiranje u opseg zaštite osobnih podataka ne samo da mora biti opravdano, nego se zakonitost tog zadiranja mora moći i pravno preispitati. Međutim, postavlja se pitanje, je li, i ako da, u kojoj je mjeri takva postupovna zaštita od strane neovisnih nadzornih tijela predviđena samom Direktivom. Direktivom se u članku 12. stavku 3. predviđa da je za poništenje depersonalizacije potrebno odobrenje pravosudnog tijela ili drugog nacionalnog tijela. Postupovna zaštita od zadiranja mogla bi u svjetlu članaka 7. i 8. Povelje, međutim, zahtijevati opsežnije preispitivanje od strane upravnih tijela ili sudova i prije prijenosa, **[orig. str. 8.]** pohranjivanja i uporabe podataka. Iz toga proizlazi pitanje postavljeno pod 4., predviđa li Direktiva, uzimajući u obzir članke 7. i 8. Povelje, dovoljnu postupovnu zaštitu putnika u pogledu uporabe pohranjenih podataka iz PNR-a.

5.

Zahtjev ograničavanja zaštite osobnih podataka na ono što je strogo nužno odnosi se u konačnici na odnos prema trećim zemljama kojima se podaci iz PNR-a prenose. Da bi se i u slučaju takvih prijenosa osiguralo pridržavanje razine zaštite koja se primjenjuje unutar EU-a, mogle bi biti potrebne mjere koje to pridržavanje jamče. U tom smislu relevantnim člankom 11. Direktive takve mjere nisu

6

predviđene. Iz toga slijedi peto i posljednje pitanje osigurava li se Direktivom, uzimajući u obzir članke 7. i 8. Povelje, dovoljna razina zaštite europskih temeljnih prava od strane trećih zemalja, prilikom prijenosa podataka iz PNR-a tijelima tih trećih zemalja.

[omissis]

RADNI DOKUMENT